

LBRIS

We know
books

HELEN FRIPP

Regina șampaniei

Povestea văduvei care a creat
cea mai romantică șampanie din lume

Traducere din limba engleză
LORENA LUPU

*De ce ar trebui să ne clădim fericirea pe părerile altora,
când o putem găsi în propriile noastre inimi?*

Jean-Jacques Rousseau

CAPITOLUL 1

Reims, 21 iulie 1789

Revoluția

În dimineața asta minunată, Nicole s-a oprit la intersecție și și-a analizat opțiunile. S-o apuce pe rue des Filles Dieu, o alee umbrită, divină, pentru fete cuminiți, care ducea direct spre mănăstirea unde mergea la școală, sau să facă un ocol interzis prin piața publică, unde lumina soarelui tremura ca o păclă deasupra pietrișului?

A aruncat o monedă, a prins-o pe spatele palmei și a închis ochii. *Pile ou face*, cap sau pajură. Nu conta... Piața interzisă urma să câștige oricum, mai ales în zi de târg. Era singura opțiune adevărată, debordând de făgăduințe; iar ea a luat-o la fugă spre piața scaldată în soare.

La statuia regelui Ludovic al XIV-lea, s-a oprit să mângâie, pentru noroc, botul ros de vremuri al calului de piatră, i-a făcut o reverență în joacă regelui și a încremenit. Un ștreang atârna de gâtul regelui. Și cineva mânjise cu picături de vopsea roșie spațiul de sub ochii lui imperiali. Regele plângea cu lacrimi de sânge! Sigur nu era isprava lui Xavier? Acesta îi aplica uneori regelui o mustață de cărbune sau înfigea o mușcată sub șaua calului, să îi iasă din fund, dar nu făcuse niciodată ceva atât de macabru.

Așadar, trebuia să fie ceva adevăr în veștile de la Paris. Tot orașul fierbea, mocnit la auzul lor. *Quatorze Juillet*, 14 iulie, ziua când Franța se întorsese cu susul în jos. Regele detronat. Republica populară, revoluția. Certuri zgomotoase la colțurile străzilor și bărfe interminabile, vizând ceva ce se întâmpla foarte departe. Ștreangul și sângele erau genul de lucruri care se întâmplau în Paris, nu în confortabilul și adormitul Reims.

Pângărirea unei imagini a regelui era un delict grav – unul pe care soldații contelui îl vor pedepsi, mai mult ca sigur. Aceștia alcătuiau o haită nesupusă de huligani plictisiți, care patrolau cu regularitate pe străzi, căutând să bată pe cineva. Chiar și pe elevii chiulangii. Inclusiv pe cei bogați, așa cum era ea.

Nicole se avântă cât de repede îi permitea neîncrederea simțită spre siguranța pieței. În zilele de târg, locul era de obicei plin până la refuz de fermierii din Champagne care își construiau chioșcurile multicolore ca pe niște ofrande aduse maiestruoasei catedrale care străjuia piața. Dar nu și azi. Bătrâna văduvă din Aÿ stătea în picioare, posomorâtă, lângă câteva coșuri jerpelite. Pătrunjelul ei răvășit încolțise, iar mâna aceea pricăjită de cepe mucegăite ar fi trebuit pusă la murat de mult timp.

Vânzătoarea de gemuri din Allers-Villerand, scofâlcită, era acolo, ca de obicei. Chit că Nicole avea doar unsprezece ani, era mândră de *spiritul ei de observație*, iar gemul ăla nu se vânduse în timpul ultimelor trei târguri. Își dăduse seama, pentru că doamna scrisese greșit „căpșuni“ pe pachetul ăsta, iar cei care știau să citească fuseseră prea politicoși să-i spună.

Nu l-a recunoscut pe bărbatul de la taraba măcelarului, care vindea iepuri jupuiți în celălalt capăt al pieței. Corpurile lor golașe aveau capul și coada intacte, aveau blană pe cap și lăbuțe, iar muștele umflate se bălângăneau deasupra lor ca niște bețivi.

– Xavier!

Nicole l-a observat pe prietenul ei, care stătea în apropierea tarabei de iepuri, conversând cu un grup de camarazi. L-ar fi recunoscut de la o poștă, cu silueta lui solidă și părul lui negru, sârmos,

și sperase că îl va întâlni pe aici. Știa că îi va plăcea comoara pe care o avea în buzunar, un gândac verde și scânteietor, fluorescent ca o bijuterie.

El s-a prefăcut că nu o aude și a proiectat un scuipat imens, strălucitor, pe dalele de piatră. A rămas impresionată.

Fusese tovarășul ei de joacă, până când corpul a făcut-o să fie diferită de el. Îi era dor de el, acum, că ea era la școală, iar el trebuia să muncească. Oare de ce nu era azi la filaturile de lână ale tatălui ei?

– Xavier, uite ce am găsit!

El a ignorat-o, și atunci, ea a defilat mai aproape, cu mâna întinsă, să-i arate gândacul.

– Era pe tufișul de trandafiri din via domnului Moët.

Xavier a zâmbit, dar, după aceea, și-a amintit că era cu un grup de camarazi.

– Ș ce dacă? a rânjit el batjocoritor. Ce dracu' e, până la urmă?

– Toată lumea știe că e un gândac-de-trandafir, prostule mănăc-tor-de-struguri! a ripostat ea, rănită de trădarea lui.

Xavier a mimat că nu îi pasă, dar Nicole își dădu seama că îl afectase din modul în care a pufnit și și-a întors capul. „Mănăc-tor de struguri“ era cea mai urâtă insultă pe care o putea adresa cineva într-un oraș de podgoreni. Așa erau numiți muncitorii din Marne Vallée, care nu știau nimic despre vița-de-vie, dar îi mâncau roa-dele.

– Aristocrato! a țipat unul dintre prietenii lui, de parcă era un cuvânt urât.

– Las-o în pace. E doar un copil.

Xavier a scuturat din cap spre Nicole.

– Cară-te de aici, *laide!*

Xavier fusese dintotdeauna cumsecade și probabil că asta intenționase și acum. Dar „urăto“ – „laide“ – a durut-o. O tachina fără încetare că era atât de scundă, până o scotea din sărite; îi spunea că ochii ei gri semănau mai mult cu niște ochi de lup decât cu ai unei fete și că părul ei blond-roșcat arăta de parcă ar rugini.

– Nu ești proprietarul pieței ăsteia, a izbucnit ea.

– Ba acum suntem. *Va te faire foure, aristocrate*, a zbirat tovarășul. Du-te dracului, aristocrato.

– Sunt exact ca tine, a protestat ea, ridicând pumnii, cu ochii ei deschiși la culoare scăpărând de furie.

O fi fost ea mititică, dar era rapidă și puternică, și egala oricărui băiat pe care-l apucau urletele. La naiba cu faptul că mama îi aranjase părul în cărlionți stupizi de fetiță, pentru școală, chiar azi, și nu în altă zi.

Xavier a împins-o.

– Ești proastă? Te poate strivi ca pe o afurisită de furnică.

– Te bați cu fetițe mici, tinere?

Era contele d'Eroges care-și proiecta umbra deasupra lor, venind dinspre castel. Haina lui de mătase roșie strălucea în lumina soarelui, într-un contrast violent cu muncitorii zdrențăroși din piață, care s-au holbat amenințător la el.

Contele i-a sucit brațul lui Xavier la spate. Părea chinuit, dar Xavier nici n-a clipit, spre bucuria lui Nicole.

– Cere-i scuze domnișoarei Ponsardin, huligan mic și împutit.

Contele i-a ridicat brațul lui Xavier mai mult, până când acesta a devenit pământiu de durere. Nicole s-a speriat că i-l va smulge din umăr.

– Scuze, a spus el strâmbându-se.

– Iar tu, poartă-te ca o doamnă, nu ca un derbedeu de pe stradă. Derbedeii de pe stradă puteau bate o doamnă oricând.

– Lasă-l în pace. Mă ajuta pe mine, a spus ea.

– Fii conștientă de poziția ta și impune-ți autoritatea naturală, tânără doamnă, sau gunoaietele astea își vor imagina că săracii sunt cei care merită totul și vor cere dreptate. Câți ani ai?

– Unsprezece.

A refuzat să adauge „domnule“.

– O să înveți. Dă-le un deget și îți vor lua toată mâna.

S-a îndepărtat călare, iar Nicole a făcut o grimasă în spatele lui, să îl impresioneze pe Xavier. Acesta însă se întorcea deja spre tarabă, să-și îndese un iepure în traistă. Măcelarul nu i-a cerut niciun ban,

iar Xavier a părut rușinat. Atunci, Nicole a înțeles: iepurii erau po-mană pentru săraci. Și-a dorit să nu-i fi spus prietenului ei că e un mâncător de struguri.

În jurul pieței, mușcatele roșii din jardiniere erau neglijate și ofi-lite, casele se degradau, iar vopseaua se cojea. Grânele se stricaseră și anul ăsta pe câmpii. Nicole nu-și putea aminti un an în care să fi fost sărbătoare de ziua recoltei, sau luna imensă, albă ca frișca, luminând o seară magică de dans, cum auzise că se întâmpla în vremurile de altădată. În fiecare săptămână, orașul se ruga pentru o recoltă bună, dar Dumnezeu nu îi asculta. De aceea se răsculară în Paris, după cum îi spusese tatăl ei. Aristocrații se îndopau, în timp ce muncitorii mureau de foame. Regina Maria Antoaneta era atât de proastă, încât le recomandase cozonac săracilor, în loc de pâine.

Dar Papa nu-i povestise detaliul cu adevărat înfiorător. Xavier îi vorbise despre *chestia aia* cu detalii explicite. Muncitorii de la Paris urmau să se răscoale și să îi adune pe toți aristocrații, să îi ducă în Piața Revoluției și să le reteze capetele cu o mașinărie nouă și sinistră pe care o inventaseră, numită ghilotină. Aceasta putea ucide cu ușurință zece aristocrați pe oră, îi spusese Xavier; era o lamă imensă, care luneca în jos pe un cadru și făcea munca murdară, iar aristocrații stăteau aliniați unul după altul, asistând la moartea prietenilor și a familiei lor, înainte să primească ei înșiși lovitura finală. Nicole se cutremurase, dorindu-și ca el să nu-i fi spus asta, și sperând să nu fie adevărat.

Se uită în jos, la rochia ei, care avea aproape aceeași nuanță de roșu ca a hainei contelui. Era colorată cu tipul acela de vopsea scumpă, pe care oamenii din piață nu și-ar fi putut-o permite niciodată. Oare ea ar putea fi considerată o aristocrată? Dar regele și regina nu mai erau la putere, și ăsta era un fapt. Lumea era diferită, iar ea se simțea înspăimântată, chiar și aici, în piața ei.

Și-a dorit să se fi dus la școală, până la urmă, dar, în acel moment, clopotul catedralei a început să răsună. Ar fi ajuns prea târziu, iar călugărițele i-ar fi spus oricum lui Papa, deci era mai bine să profite cât putea de mult înainte de beleaua care avea să urmeze.

La a noua bătaie a clopotului, mulțimi de oameni au năvălit în piață, așezându-se la coadă la taraba cu iepuri. Cei mai mulți dintre ei erau oameni de la țară, prea săraci să fie vizitatori frecvenți în această zonă a orașului. Măcelarul le împărțea câte un iepure fiecăruia. Unii aveau traiste, alții îi înfășurau în șorturi, iar unii nu aveau suficient material textil disponibil și apucau animalele de urechi. S-a uitat la ei câțva timp, apoi a rupt-o la fugă spre patiserie.

– Nicole! Nu ești la școală azi? a întrebat-o Daniel, patiserul.

– Moneda a căzut pe pajură, a mințit ea.

– Iar? Vai, vai! Călugărițele îți vor rupe pielea de pe degete cu bățul. Pot să văd?

Ea i-a întins mâna și i-a arătat creștăturile rămase în urma ultimei zile de târg în care trăsese chiulul.

El i-a dat o *călugăriță*, o gogoasă mare din aluat franțuzesc, având una mai mică în vârf, umplute cu cremă și ornate cu ciocolată, asemănătoare cu o măicuță.

– Uite, poți să te prefaci că le smulgi capul cu dinții.

Ea a mușcat din răsputeri.

Soția lui Daniel, Natașa, i-a întins un glob de zăpadă pe care să-l scuture, un univers scânteietor de gheață și săli de bal suflate cu aur. Natașa era mlădioasă și brunetă, cu tenul palid și ochi căprui, de om care văzuse multe. Purta fuste tiroleze, tivite cu modele și simboluri cusute, ca o romă, iar partea cea mai frumoasă era că provenea din Rusia, o lume atât de îndepărtată de micul oraș Reims. Nicole îi adora poveștile despre acele pustietăți înghețate și domurile de aur.

– Delicioasă.

Nicole zâmbea cu gura plină, când un obiect a spintecat brusc vitrina patiseriei, care se sparse în bucăți.

– Ah, a țipat Natașa, desenând opturi în aer, în timp ce pateurile erau găurite de cioburi.

Daniel a ridicat pietroiul căzut pe podeaua patiseriei și a năvălit pe ușă afară, clătînând-o în aer.

– Cine dracu' a aruncat chestia asta?

Era pălăria de piatră de pe statuia regelui.

Afară, bătrâna văduvă se lăsase pe palme și genunchi și îndesa înapoi în coș cepele împrăstiate, iar vânzătoarea de gemuri țipa, cerând răzbunare pentru borcanele ei sparte.

Trei bărbați încălecaseră statuia norocoasă a lui Nicole, cea a regelui pe cal, și o spărgeau cu ciocanele. Sfărâmaseră mai întâi părțile ușoare: urechile calului, piciorul regelui, lama sabiei lui, încurajați de o gașcă de bărbați, care foloseau bucățile căzute pe post de proiectile.

– Nu și calul! a răcnit Nicole.

– Ssst. Vino înapoi în casă, o să te nimerească o piatră! a zorit-o Natașa, împingând-o după teighea și înfășurând-o în fustele ei.

În mijlocul haosului, coada de la taraba cu iepuri își continua treaba. Lucrători ai câmpului plini de noroi, văduve cu baticuri negre, copii desculți și pirpirii cu fețe maturizate, pline de ciupituri. Acum, piața era atât de aglomerată, încât îi pierduse din raza ei vizuală pe Xavier și pe prietenii lui.

Un foc de armă a ricoșat în jurul pieței. Coada a încremenit, un copil a țipat, iar măcelarul a scăpat din mâini iepurele pe care îl ținea. Cei trei bărbați au alunecat de pe statuie și s-au strecurat pe după flancurile ei zdrobite.

– Nu se mișcă nimeni!

Contele de Erogenes se întorsese în haina lui de mătase strălucitoare, iar de această dată se afla la conducerea unui batalion din armata lui privată, care se răspândise prin piață și blocase toate ieșirile. Un grup de soldați i-au doborât la pământ pe cei trei spărgători ai statuii și le-au pus cătușe. Un răget de protest a izbucnit din mulțime.

Peruca pudrată și fața albă a contelui îl făceau să arate ca o fantomă amenințătoare, iar expresia lui rece, fixă, era mai înfricoșătoare decât furia mulțimii. Vocea lui tună deasupra lor, deși nu țipa.

– Barbarii ăștia au comis o crimă și vor putrezi în închisoare pentru tot restul zilelor lor, le spuse el calm spectatorilor care stătuseră nevinovați la coadă, la taraba cu iepuri. Voi, restul, sunteți acuzați de braconaj și veți fi pedepsiți necruțător.

– Le e foame, poți să-i ierți, i-a strigat Daniel în replică.

– Ssst, *milaia*¹, 1-a implorat Natașa pe soțul ei, strângând-o pe Nicole lângă ea.

– Cum te cheamă, gunoiule? a întrebat contele, îndreptând pistolul spre el.

– Daniel. De la patiserie.

A arătat cu degetul spre vitrina zdrobită. În spatele lui, un preot a deschis cu un scârțâit ușile mari ale catedralei și și-a ridicat mâna.

– Liniștiți-vă, pentru numele lui Hristos, a zberat el.

Cineva a azvârlit urechea calului spre preot și a rupt-o la fugă, înainte ca un soldat să aibă timp să reacționeze.

Nicole a strâns din ochi și a așteptat prăbușirea fulgerului. Cu siguranță, capetele de balaur vor prinde viață și vor revărsa focurile iadului, și toți cei de acolo vor arde pentru eternitate, pentru că aruncaseră cu pietre în preot. Dar Dumnezeu n-a făcut nimic. Preotul a intrat împleticindu-se înapoi în catedrală și a trântit ușa bisericii. Ar fi trebuit să preia comanda. Lașul!

Contele și-a clătinat pistolul spre Daniel.

– Tu să le spui tovarășilor tăi să plece de aici. Iepurii ăia sunt mărfuri furate.

Daniel și-a încrucișat brațele.

– Acești oameni mor de foame. Iepurii sunt deja morți și se descompun. Nu îți sunt de niciun folos.

– Daniel, ai grijă, a țipat Nicole, în timp ce contele a armat pistolul și a tras.

Patiserul s-a prăbușit, cu mâna încleștată pe piept. Natașa a alergat spre el, cu părul negru curgând în valuri. I-a sfâșiat cămașa și a scos un țipăt, cu mâinile lunecoase de sânge.

Nu muri, nu muri, s-a rugat Nicole, ghemuindu-se în spatele tejghelei.

Natașa l-a luat în brațe, și-a rupt fusta și a apăsat ghemotoacele de pânză pe rană, dar sângele i s-a scurs pe degete. Bătrâna văduvă din Aÿ și-a dezlegat baticul să facă un bandaj și a șchiopătat înțepe-nită înspre ei.

¹ Iubitul meu, dragul meu, în lb. rusă, în orig. (n.red.)

– Nu vă mișcați! a răcnit contele.

Ea s-a oprit, cu fața încordată. Toată lumea a încremenit pe loc.

Natașa rămăsese singură, bocind ca o nebună în tăcerea bruscă.

Nicole s-a strecurat din spatele tarabei și a alergat spre ei.

– *Bordel de merde*¹, am spus să stați locului, a urlat contele spre ea.

Un glonț a șuiurat pe lângă urechea fetei, iar mulțimea a mârâit din nou. Ea și-a aruncat brațele în jurul gâtului Natașei. Aerul era atât de gros și de fierbinte, încât fiecare respirație dura. Ochii lui Daniel erau deschiși, dar nu mai vedeau.

– E mort? a murmurat ea.

Natașa n-a răspuns.

– Țintiți! a ordonat contele.

Soldații și-au ridicat armele și le-au îndreptat spre mulțimea înfricoșată. Poate că Dumnezeu va interveni acum? Ușa catedralei a rămas închisă.

Natașa își legăna soțul în poală, îngrozită, o Pieta în mijlocul pieței. Nicole s-a ghemuit în spatele ei.

– Du-te acasă și nu te uita înapoi, mititico, a rostit Natașa pe un ton hotărât.

Nicole s-a ridicat, și-a îndreptat fusta și s-a îndreptat agale spre conte. El a ochit-o cu pistolul, ajustând luneta pe măsură ce ea se apropia.

– L-ai omorât, a scuipat ea.

– Oamenii ăștia sunt hoți, iar asta, fetișo, se numește dreptate.

– Nu voi uita niciodată, a spus ea încet. Și nici ei.

A rămas cu ochii ațintiți asupra lui și a continuat să meargă. Locul ei era aici, cu Natașa și soțul ei mort, cu muncitorii și fărâmele lor de carne furată. S-a ascuns în spatele pompei de pe rue de la Vache și s-a întors să privească. Urma să fie martorul lor.

– Acesta să fie un avertisment, a strigat contele. Întoarceți-vă la treaba voastră. Oricine va sfida autoritatea legii va muri ca prietenul vostru. Să mergem, bărbați!

¹ La naiba, în lb. franc., în orig. (n.red.)

Profanatorii statuii au fost îndesați într-o căruță și bătuți cu paturile armelor, în timp ce erau duși undeva, încătușați, incapabili să se apere. Soldații s-au risipit, iar contele i-a urmat în trăsură, cu roțile scârtâind pe pietriș.

Văduva din Aÿ a ajuns prima la Natașa. Și-a făcut o cruce pentru Daniel și a șoptit ceva la urechea femeii. Natașa a înclinat din cap și a permis ca doi bărbați să îl ducă pe Daniel înapoi în patiserie, ținându-și mâna lipită de obraz. Corpul lui părea greu, de parcă sufletul îl părăsise; era fără apărare, însângerat și jupuit, ca iepurii morți.

Bărbații își scoaseră căciulile, femeile înclinară capetele, iar mulțimea rămase încremenită într-o tăcere perplexă, respectuoasă, până când Daniel și cortegiul lui improvizat dispărură înăuntru. Apoi coada de la taraba de iepuri izbucni, azvârlind taraba cu carne împânzită de muște și urcându-se pe jardinierele cu mușcate ofilite.

Trăgând cu ochiul din spatele pompei care îi oferea o relativă siguranță, Nicole l-a remarcat pe Xavier, smulgând o torță din magazinul potcovarului și dând foc unei căpițe de fân. În căldura înăbușitoare, aceasta s-a aprins cu flăcări sălbatice. Mulțimea a zdrobit vitrinele prăvăliei de vinuri a lui Moët, a turnat pe flăcări coniac furat și apoi a aruncat sticlele; acestea pocneau și explodau în foc. O gloată nouă s-a urcat pe statuia regelui, mai organizată de această dată, cu un șef care striga instrucțiuni, până când aceasta s-a prăbușit la pământ, sfărâmată în bucăți.

– Bun-rămas, *mon grand*¹, a șoptit Nicole în sinea ei un adio calului spart, bucuroasă însă că regele a fost strivit. Și contele merita să fie strivit – *vive la revolution!*²

S-a ridicat să alerge spre casă, în mijlocul haosului.

– Te uiți cum suferă săracii și te distrezi, bogato?

Unul dintre prietenii lui Xavier i-a rețezat drumul.

– Nu! Patiserul a fost prietenul meu!

¹ Prietene, în lb. franc., în orig. (n.red.)

² Trăiască revoluția!, în lb. franc., în orig. (n.red.)

– Dar contele a cruțat-o pe una de rangul lui, nu-i așa? Tu n-ai primit un glonț în burtă. Tu ești una dintre ei, o aristocrată mică, bogată și răsfățată, care ne-ar onori pentru un iepure.

El i-a tras o palmă.

Ea l-a scuipat în ochi și a rupt-o la fugă; a tulit-o pe o străduță. Pașii lui o urmăreau îndeaproape. Ea a țâșnit în lateral, pe aleea Libergier, apoi a cotit-o brusc pe rue du Cloître, spre mănăstire. Un cal turbat s-a cabrat, înălțându-se asupra ei. Ea a deviat spre stânga, trecând pe lângă vitrinele sparte ale argintarului, a ocolit o mamă care își târa copilașii care plângeau și apoi – bang! Un corp a încolăcit-o. O haină unsuroasă și pantaloni soioși. L-a lovit cu forță.

– Au! *Putain*¹, ai ceva putere, pentru o stârpitură!

A târât-o prin cadrul unei uși. Ea s-a zbătut și a zgâriat ca o pisică. Ușa s-a închis, trântindu-se.

– Sunt eu, fir-ar să fie!

– Xavier!

Nicole s-a prăbușit pe podea, suspinând.

– Daniel a murit.

– Am văzut tot. Sper ca nenorocitul ăla de conte să ardă în iad. Vino după mine, până nu apuci să intri într-o belea și mai mare – tot orașul a înnebunit, chiar și tu. Ai fi putut să fii ucisă! a spus el cu mândrie. Știu un loc în care să te ascund.

Au rupt-o la fugă pe o alee lateralnică și s-au strecurat printr-o gaură din gard, într-o curte plină de butoaie de vin. Xavier s-a urcat peste un morman de baloți de fân și a ridicat chepengul unei pivnițe.

– *Vas-y*.²

Xavier a făcut un semn spre treptele întunecate.

– Intră și stai acolo. O să-l găsească pe tatăl tău și o să-i spun unde ești.

Îi îndesă un felinar în mână.

¹ Afurisito, în lb. franc., în orig. (n.red.)

² Să mergem, în lb. franc., în orig. (n.red.)